

**Yttrande över regeringens promemoria den 21 juni 2016:
”Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga”****Bakgrund**

Regeringen har den 21 juni 2016 skickat ut promemorian: ”Ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga”. 35 kommuner är remissinstanser men samtliga kommuner har möjlighet att svara på remissen. I promemorian presenteras ett antal förslag till förändringar i ersättningssystemen. Det anges flera syften med förslagen bland annat

- att dämpa kostnadsutvecklingen
- att få ett förenklat och överskådligt regelverk
- -att minska administrationen genom ökade schabloner samt
- att skapa ökad förutsägbarhet.

Situationen med den stora asylinströmningen under hösten medförde kraftigt ökande prisnivåer och därmed kostnader för boenden varför det nu finns ett stort behov av förändrat ersättningssystem.

Det nya ersättningssystemet bör inte i avgörande bemärkelse försämrade förutsättningarna för att barn får ett gott mottagande och omhändertagande i enlighet med nationella regler och bestämmelser samt barnkonventionens intentioner och att särskilja barn från vuxna. Systemet syftar till en tydligare skillnad mellan ensamkommande barn och unga vuxna (som fyllt 18 år).

Den som är 18 år eller äldre och söker asyl ska placeras på Migrationsverkets förläggning. Ett problem med nuvarande ordning är att för ensamkommande som placerats i kommun kan placering och ersättning utgå upp till att personen fyller 21 år oavsett behov. Det saknas drivkraft (eller ev ”motivation”?) för kommunerna enligt nuvarande ersättningssystem att placera unga över 18 år i ett boende med lägre kostnader trots att det uppfyller behoven.

Systemet med överenskommelser om platser och att ansöka om ersättning för faktiska kostnader (görs för hälften av de minderåriga asylsökande) är administrativt betungande. Förslagen till lösning är schabloner som inte är kopplade till överenskommelser och inte heller till placeringsform och betalas ut automatiskt utan ansökningsförfarande. Det nya systemet ska bli mer kostnadseffektivt och ersättningen ska i *genomsnitt* täcka kommunens kostnader.

Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna förändringarna kommer kortsiktigt att få stora negativa ekonomiska konsekvenser för kommunen. Ersättningen minskar i ett slag med 30 %. Kommunernas nuvarande kostnader för de ensamkommande minderåriga asylsökande beräknas ligga i nivå med nuvarande ersättningssystem om man tar hänsyn till helheten. När man ser på kostnaderna måste hänsyn också tas till att socialförvaltningen på kort tid har anställt flera nya medarbetare för att hinna med att hantera ärendena utifrån gällande lagkrav och med hänsyn till barnkonvention mm. Kommunen har också långsiktiga överenskommelser med avtalade priser på bland annat HVB. För en anpassning till ett nytt ersättningssystem behövs ett tids- och resurskrävande arbete med uppsägningar och omförhandlingar av avtal samt omplaceringar av de asylsökande barnen och ungdomarna.

Synpunkter

Det är bra och nödvändigt med ett administrativt enklare ersättningssystem baserat på schabloner. I en pressad situation för såväl staten och kommunerna under hösten 2016, är det ingen tvekan om än att också kostnaderna har skenat.

En viktig aspekt som inte behandlas i promemorian är problemet med de regler som tillämpas för ålderbestämning där den ålder som den asylsökande själv uppgett antagits av Migrationsverket. Detta innebär att många asylsökande har uppgivit en ålder under 18 år då det ger dem fördelar under asylprocessen. Det har dels fått konsekvensen att barn och vuxna inte skiljts åt på boendena; dels har det medfört väsentligt ökade kostnader då boende på HVB är betydligt dyrare än boende på Migrationsverkets anläggningar. Att andra myndigheter har i uppdrag att se över metoderna för åldersbestämning är bra. Men handläggningen skulle också kunna förenklas och förbättras genom att kontakterna mellan kommunerna och Migrationsverket underlättas.

Förslagsställaren behöver presentera ett bättre underlag för att belägga att en schablon på 1 350:- per dygn täcker kommunernas kostnader. Jämförelsen med 2014 är inte rättvisande då kostnaderna skjutit i höjden under 2015 och 2016. Det handlar ju inte bara om kostnaderna för själva placeringarna. Kommunens egna kostnader för handläggning och uppföljning mm är betydligt högre än de som ersätts, såväl enligt gällande ersättningssystem som i det nu föreslagna.

En förändring och omställning av ersättningssystemen är nödvändig men omställningsperioden behöver bli betydligt längre. Om man har för avsikt att genomföra denna förändring från den 1 januari 2017 kommer det i praktiken att innebära att staten vältrar över ansvar och kostnader på kommunerna.

Michaela Fletcher
Kommunstyrelsens ordförande
08-540810 00
michaela.fletcher@osteraker.se